

Джерело влади — яким воно є і хто з нього п'є «святую» воду

Конституцією України 1996 року визначено, що носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ ..., право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить виключно народові і не може бути узурповане державою, її органами або посадовими особами.

Наскільки сильна і демократична норма Основного Закону країни. Воістину щасливий народ, адже у його руках практично все, аби тільки бажання і воля — будуй хоч рай на Землі. Чому ж, маючи такі важелі, великий, мудрий, працьовитий, гордий і талановитий український народ живе від виборів до виборів дедалі гірше, а вона — влада, створена руками народу, дедалі краще?

Чи про таку Незалежність мріяв і боровся у 1991 році народ України? Так, він справді боровся і здобув Незалежність, але не собі, а тим, хто 18 років п'є останні соки з України та її народу, хто вивіз і продовжує вивозити в офшори за кордон нахабно вкрадене і відібране у народу багатство, хто зробив із свого народу не джерело влади, а законслухняних і терплячих рабів.

Чи була воля влади до стабільності впродовж здобуття Незалежності? По суті, влада не мала жодного уряду, що працював для людей, адже вони змінювалися занадто швидко. Урядовці встигали тільки звикнути до крісла та вирішити суто власні інтереси. Калейдоскоп урядових змін має унікальний український феномен. Зверніть увагу на терміни перебування при владі кожного із керівників уряду України:

1991.04—1992.10 — Прем'єр-міністр України Фокін Вітольд Павлович	— 1,5 року
1992.10—1993.09 — Прем'єр-міністр України Кучма Леонід Данилович	— 11 міс.
1993.09—1994.06 — в. о. Прем'єр-міністра України Звягільський Юхим Леонідович	— 9 міс.
1994.06—1995.04 — Прем'єр-міністр України Масол Віталій Андрійович	— 10 міс.
1995.06—1996.05 — Прем'єр-міністр України Марчук Євген Кирилович	— 11 міс.
1996.05—1997.07 — Прем'єр-міністр України Лазаренко Павло Іванович	— 1 рік 2 міс.
1997.07—1999.12 — Прем'єр-міністр України Пустовойтенко Валерій Павлович	— 2,5 року
1999.12—2001.05 — Прем'єр-міністр України Ющенко Віктор Андрійович	— 1,5 року
2001.05—2002.11 — Прем'єр-міністр України Кінах Анатолій Кирилович	— 1,5 року
2002.11—2005.01 — Прем'єр-міністр України Янукович Віктор Федорович	— 2 роки 2 міс.
2005.02—2005.09 — Прем'єр-міністр України Тимошенко Юлія Володимирівна	— 7 міс.
2005.09—2006.08 — Прем'єр-міністр України Єхануров Юрій Іванович	— 11 міс.
2006.08—2007.12 — Прем'єр-міністр України Янукович Віктор Федорович	— 1 рік 4 міс.
2007.12 — Прем'єр-міністр України Тимошенко Юлія Володимирівна	— ?

Така «ротация» урядових команд, звісно, не на користь суспільно-політичному та економічному розвитку держави. Невже народ забажав такої щорічної зміни кадрів, щоб тільки не було ладу і толку в державі? Звісно, ні. Режисерами державного курсу є знову ж таки одні й ті самі особи, за яких «джерело влади» вимушене голосувати практично кожен виборчу кампанію.

Що ми маємо від такого волевиявлення та правління одних і тих самих?

Передусім — нас стало набагато менше. З 52 млн. народу на сьогодні населення України налічує 46 млн. громадян. Українці як нація стали однією із найбідніших країн світу, а водночас рівень корупції досяг вершин міжнародних рейтингів. Тут ми майже фаворити.

Суспільство України різко поділене на край багатих (їх близько 10%) і край бідних (їх більше 80%). Омріяний політиками прошарок середнього класу не відбувся, адже це сучасній владі абсолютно не потрібно.

Нас поділено не лише за матеріальними статками, рівнем заробітної плати чи пенсії — розділено навпіл — Схід і Захід. За таким розподілом у суспільстві формується громадська думка, політичні сили, штучно народжуються лідери нації.

Формування економічної політики за всі роки Незалежності здійснювалося не на користь «джерела влади». В Україні зруйновано весь промисловий потенціал — фабрики, заводи, виробничі об'єднання з рук держави перейшли у власність приватного сектору.

Надого втрачені робочі місця, фахівці, наукова думка, потенціал інженерії та професіоналів у всіх галузях економіки.

Наявна індустріальна база країни змушена перейти не до ринкових, а до базарних відносин. Колосальний ресурс талановитих і працьовитих людей замість того, щоб отримувати

достойну заробітну плату і виробляти справді конкурентоспроможну продукцію за світовими стандартами, перейшов від виробництва до суцільної торгівлі.

За результатами реалізації економічної політики держави, що здійснюється в останні роки, чітко спостерігається курс на повний та остаточний розвал усього економічного потенціалу, ліквідацію державного сектору економіки.

Щорічна зміна урядів країни унеможливило забезпечення планового і системного підходу до розвитку вітчизняної промисловості, підтримку малого і середнього бізнесу, формування зовнішньо-експортної політики. Через відсутність механізмів плановості, втрати державного регулювання, політики ціноутворення державний бюджет поповнюється не за рахунок прибутків від виробництва, а за рахунок продажу державного майна та високих податків. Держава практично втратила регульовані стратегічними галузями, ринок не став впливовим та ефективним механізмом розвитку економіки, а створює базу для тінізації та надприбутків «касти фінансових олігархів» країни.

Потуги зупинити антисуспільні явища, звичайно, є. Завдяки Конституції України 1996 року в державі запроваджено нові демократичні інститути в системі державного управління, які покликані забезпечувати контроль за діями владних структур.

Серед таких — Рахункова палата України, яка від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до державного бюджету та їх використанням.

За сотнями і тисячами порушень у сфері фінансів Рахункова палата направляла матеріали до Генеральної прокуратури, водночас, по суті, ніхто не поніс кримінальної відповідальності з державних мужів, винні, як завжди, «стрілочники» та «сторожі».

У владі геть відсутнє бажання наводити в країні порядок, відбувається лише імітація боротьби з корупцією, а натомість триває процес розправи з усіма, хто може, хоче і говорить суспільству правду. Зокрема, з тією ж Рахунковою палатою, звужуючи її правове поле, зменшуючи фінансове та матеріальне забезпечення, намагаючись ліквідувати єдиний незалежний орган фінансового контролю, що по суті діє від імені народу України, створюються ризики щодо обмеження ініціативи розвитку громадського контролю, запровадження єдиної системи державного фінансово-економічного контролю, тобто «всевидяче око контролю» сучасній владі не потрібно, бо вона не щира, не відверта, вона не з народом, а отже — не народна.

Невтішними є й здобутки влади за роки незалежності в частині формування та реалізації соціальної політики. Україна продовжує займати перові місця по смертності, найгіршими залишаються соціальні стандарти серед країн світу і Європи, зокрема мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія, стипендія тощо. З року в рік втрачаються національні й культурні цінності. Сфери культури, медицини, освіти, особливо на регіональному рівні, згортаються та не розвиваються взагалі. Практично реальна, прогнотована соціальна політика в державі відсутня, а жодна з державних програм у цій сфері не виконується. Для прикладу, послання на офіційні матеріали тієї ж Рахункової палати. Результати аудита виконання державних програм, спрямованих на забезпечення охорони здоров'я громадян України, засвідчують їх украй низьку ефективність. Такі програми, як «Онкологія» на 2002—2006 роки, «Здоров'я нації» на 2006—2010 роки, державна програма забезпечення населення лікарськими засобами на 2004—2010 роки залишаються поза увагою та контролем урядових структур. Як наслідок, упродовж останніх семи років кількість онкохворих збільшилася на 135,4 тис. осіб і на кінець тільки 2008 року становила 934,1 тис. осіб. Щороку за таким видом захворювання в країні вмирає 90 тис. осіб, з яких 35% — особи працездатного віку. На придбання медичних препаратів для лікування одного хворого щороку із державних та місцевих бюджетів витрачається близько 1,5 тис. гривень, а реальна вартість лікування такого хворого на рік (вдумайтесь тільки!) від 1,5 до 140 тис. гривень і більше. Тобто лікування хворих — справа самих хворих та в переважній більшості випадків здійснюється за їх власні кошти. Або ще один показник, який аж ніяк не додає оптимізму громадськості, а владі авторитету... В Україні спостерігається негативна тенденція щодо зменшення дітей. Загальна чисельність дітей віком від 1 до 17 років скоротилася з 9,1 млн. осіб станом на 01.01.2005 до 8,2 млн. станом на 01.01.2009. Коментарі з цього питання абсолютно зайві.

Влада боїться активного, розумного, справедливого люду, який готовий постати за свою свободу і достойне життя самостійно, без подачок та маніпуляцій. І доти, доки народ з опущеною головою, напівголодний, стоятиме на колінах перед владою, остання буде ще довго використовувати народ, як електорат, з якого вона будуватиме своє майбутнє.

Перелік соціальних негараздів можна, безперечно, продовжити, але справа не в цьому — постає цілком логічне запитання: «Хто винен у такому становищі?». Чому кожна чергова українська влада зі своїм приходом киває на свого попередника, або й завжди заважає Президенту країни, а йому, як правило, поперек горла парламент, а парламенту — виборці... І так пішло й поїхало ось майже 20 історичних років.

Хоч як парадоксально і вкрай гірко, але вина передусім за «джерелом влади». Хіба лідери нації та урядовці падають з неба і приходять самі по собі? Якщо вони, використовуючи волевиявлення народу, нічого не можуть зробити і змінити життя українському народу на краще, тоді для чого народ України їх приводить вкотре до престолу?

Ми ратуємо за європейський курс, цивілізовану державу, високі світові права та гарантії, а далі за горбок Сходу та Заходу побачити не здатні. Демократичні процеси розвитку в переважній більшості країн світу змушують народ не терпіти владні вибрики, а тим більше боїться її режиму. Через наявні механізми та інститути громадянського суспільства народ оперативні і ефективно діє на владу. Будь-які непопулярні дії, що їх запроваджує влада — підвищення рівня цін, безробіття, низька оплата праці — суспільством сприймаються надзвичайно амбітно, з рішучим протистоянням і соціальним викликом.

Теперішня і вчорашня влада надзвичайно вміло маніпулює свідомістю народу, влада пристосувалася до психології українського виборця, якому море по коліна, аби тільки в суді хата згоріла. Рабське мовчання народу на все, що відбувається у владних коридорах на всіх її рівнях, цілком задовольняє сучасних політиків, з таким народом можна ліпити яку завгодно систему влади на невизначений термін. Ось тому у великій політиці в колоті політичних сил, урядових структур знаходяться усім відомі персоналії, що стільки років у своїх програмах обіцяють народові краще життя, знаючи, що за будь-якого результату їх правління народ пробачить, або навіть пожаліє і знову дасть черговий шанс отримати владну насолоду.

Як кажуть мудрі древні філософи: «...біда не в тому, що при владі багаті, а біда в тому, що багаті лише ті, які при владі».

Тож, вибачте, хто кого! Чому народ, як джерело, себе так дешево продає, ідучи на вибори, мітинги і акції. Доти, поки свідомістю людей рухатимуться 50—

100 гривень за участь у політичному заході — ситуація абсолютно не зміниться. Влада боїться активного, розумного, справедливого люду, який готовий постати за свою свободу і достойне життя самостійно, без подачок та маніпуляцій. І доти, доки народ з опущеною головою, напівголодний, стоятиме на колінах перед владою, остання буде ще довго використовувати народ, як електорат, з якого вона будуватиме своє майбутнє.

Для реанімації і обрання дійсно народної влади необхідно радикально змінити кадрову політику в державі, яка передусім повинна формуватися за професійним принципом. Для роботи, особливо в органах виконавчої влади, повинні залучатись не функціонери із партійних списків, а фахівці з практичним досвідом роботи в системі державного управління. Кадровий резерв і ротация кадрів — це не вчорашній день, а ефективний механізм добору і розстановки людського потенціалу, який повинна роками формувати сама влада.

Рух кадрів з регіонів до центру і з центрального апарату в регіони був виправданий часом і мав своєї переваги (і не потрібно це питання політизувати). Необхідно знайти силу волі й відверто погодитися, що поспішною стала схема призначення міністрів, як політичних фігур. Міністр не повинен політизувати галузь, а повинен бути професіоналом у відповідній сфері.

Це не повний пакет оздоровчих ін'єкцій для владного тіла. Зрозуміло одне — тільки оновлена влада здатна виробити і реалізувати економічну політику країни, що базується на пріоритетному розвитку вітчизняного виробництва у всіх галузях економіки з розробкою державних планів соціально-економічного розвитку на відповідний термін (3—5 років), і саме за цей період обрана влада зобов'язана звітувати перед своїм народом. Тільки стабільність влади може визначити і реалізувати той чи інший курс і політику.

Винятково чесна влада повинна монополізувати всі стратегічні об'єкти і природні ресурси, але не під кланові, а народні інтереси. Тільки підконтрольна, прозора влада, що розбудовує систему державного і народного контролю, є публічною та відвертою.

Від реалізації таких базових принципів в економіці влада буде набагато ближче безпосередньо для людей, і тоді не на словах, а в реальній дійсності буде сформовано національну ідею, в основі якої має бути самодостатня українська сім'я та забезпечення її соціальних, духовних, культурних стандартів на рівні світових.

Принаймні прототип нової влади для народу може і повинен змінити оте єдине джерело влади — народ України, який стільки років живе надіями на свободу, достаток, законність і справедливість.

Влада, що обкрадає свій народ і живе лише для себе, є гнилою, в ній немає єдності, бо там один одному готові перерізати горло, вона морально і духовно мертва. Здолати її паразитичні, нахабні методи управління є справою народу, адже все, що є в Україні, належить не їй (владі), а українському народові. Тим, хто плугає своє з державним, варто пам'ятати історію: завжди за приватизацією настає експропріація.

А там, де народ має позицію, а не позу, влада зрештою оглядається і обмежує свої апетити.

Єдиним джерелом влади в Україні є народ (ст. 5 Конституції України). Тож будемо цим джерелом не за нормою Конституції, а у форматі конкретних суспільних дій заради народного блага, заради майбутнього української державності.

Анатолій ЮХИМЧУК,
народний депутат України 2-го скликання.